

Lathyrus vernus

Nomenclatuur en Etymologie

De botanische naam *Lathyrus vernus* is opgebouwd uit twee delen die verwijzen naar de kenmerken van de plant. De geslachtsnaam *Lathyrus* is afgeleid van het Griekse woord "lathyros" (λάθυρος), een naam die in de oudheid werd gebruikt voor verschillende soorten peulvruchten. De soortaanduiding *vernus* is afgeleid van het Latijnse woord "vernus", wat "van de lente" betekent. Deze naam verwijst naar de vroege bloeiperiode van deze soort in het voorjaar. De volledige naam *Lathyrus vernus* benadrukt dus dat het om een lentebloeiende soort van het geslacht *Lathyrus* gaat. In het Nederlands wordt de plant vaak voorjaarspronkerwt genoemd.

Taxonomie

De taxonomische classificatie van *Lathyrus vernus* plaatst deze aantrekkelijke, vroegbloeiende plant binnen een specifieke hiërarchie van biologische indelingen:

- Rijk: Plantae (Planten)
- Orde: Fabales
- Familie: Fabaceae (Peulvruchtenfamilie of Vlinderbloemenfamilie)
- Onderfamilie: Papilionoideae (Vlinderbloemigen)
- Geslacht: *Lathyrus* (Pronkerwiet)
- Soort: *Lathyrus vernus*

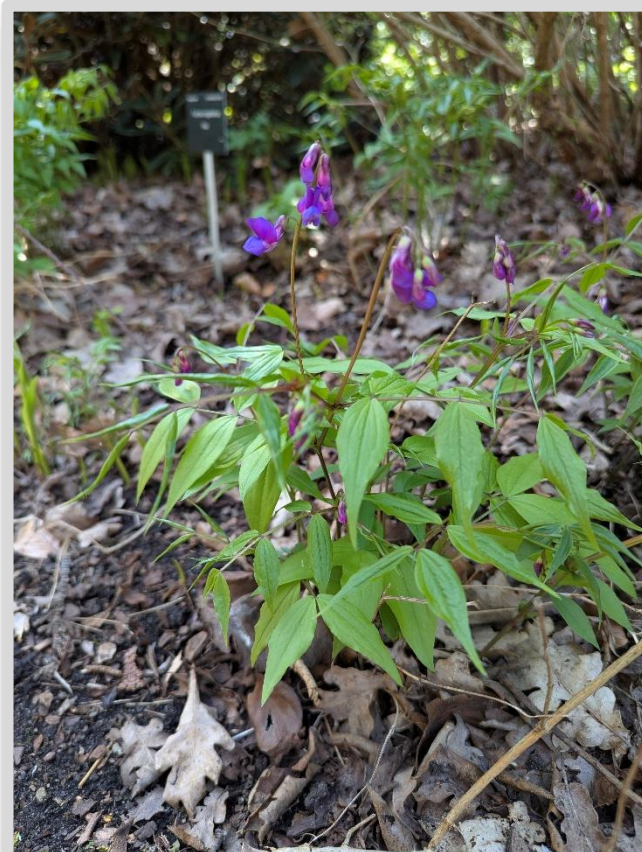

Foto: Piet Kok

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Synoniemen

Door de geschiedenis van de botanische classificatie heen heeft *Lathyrus vernus* enkele synoniemen gekend, waaronder:

- *Orobus vernus* L.
- *Pisum vernum* (L.) Bernh.

Hoewel deze namen in oudere literatuur kunnen voorkomen, is *Lathyrus vernus* de momenteel algemeen geaccepteerde wetenschappelijke naam.

Variëteiten

Binnen *Lathyrus vernus* worden soms enkele variëteiten onderscheiden, hoewel de grenzen niet altijd scherp zijn en de erkenning kan variëren in verschillende botanische bronnen. Een bekende variëteit is:

- *Lathyrus vernus* var. *flore-albo*: Deze variëteit kenmerkt zich door witte bloemen in plaats van de typische paarse of blauwachtige tinten.

Cultivars

Hoewel *Lathyrus vernus* een aantrekkelijke plant is voor de tuin, zijn er niet een overweldigend aantal cultivars van deze specifieke soort. De focus in de tuinbouw binnen het geslacht *Lathyrus* ligt vaak meer op de grootbloemige, geurende zomerbloeiers, de zogenaamde reukerwten (*Lathyrus odoratus*) en hun vele cultivars. Echter, er zijn wel enkele selecties en cultivars van *Lathyrus vernus* beschikbaar die gewaardeerd worden om hun bloemkleur en compacte groei:

- 'Albus': Een cultivar met zuiver witte bloemen, vergelijkbaar met de variëteit *flore-albo*, maar mogelijk geselecteerd op specifieke tuinkenmerken.
- 'Roseus': Een cultivar met roze bloemen, een afwijking van de meer typische paarse tinten van de soort.
- 'Spring Pink': Een andere cultivar met zachtroze bloemen.
- 'Lila Perle': Een selectie met lila-kleurige bloemen.
- 'Albiflorus': Nog een cultivar met witte bloemen.
- 'Carneus': Een cultivar met vleeskleurige (lichtroze) bloemen.

Deze cultivars bieden een variatie in bloemkleur, waardoor tuiniers de mogelijkheid hebben om deze vroegbloeiende plant in verschillende kleurenschema's toe te passen. De meeste cultivars behouden de kenmerkende vroege bloei en de aantrekkelijke, geveerde bladeren van de soort.

Familie

Lathyrus vernus behoort tot de familie Fabaceae, ook bekend als de peulvruchtenfamilie of vlinderbloemenfamilie. Dit is een van de grootste families van bloeiende planten en omvat

vele economisch belangrijke soorten, zoals bonen, erwten, linzen en klaver. De familie wordt gekenmerkt door de typische vlinderbloemige structuur van de bloemen en de productie van peulvruchten als vruchten. Veel leden van deze familie hebben ook de capaciteit om stikstof uit de lucht te binden dankzij een symbiotische relatie met bacteriën in hun wortelknolletjes.

Hoogte

Lathyrus vernus is een kruidachtige, overblijvende plant die een hoogte bereikt van ongeveer 30 tot 60 centimeter. De plant heeft rechtopstaande tot iets klimmende stengels, hoewel hij geen echte klimplant is zoals de reukerwt. De hoogte is afhankelijk van de groeiomstandigheden en de leeftijd van de plant.

Bloemkleur

De bloemen van *Lathyrus vernus* zijn zeer aantrekkelijk en staan in kleine, okselstandige trossen. De typische bloemkleur is een rijk purper tot violet, maar de kleur kan variëren en soms blauwachtige of roze tinten vertonen. Zoals eerder vermeld, zijn er ook cultivars met witte en roze bloemen. Een interessant kenmerk is dat de kleur van de bloemen soms kan veranderen naarmate ze ouder worden.

Bladkleur

De bladeren van *Lathyrus vernus* zijn geveerd en bestaan meestal uit twee tot vier paar lancetvormige tot elliptische deelblaadjes. De bladeren hebben een heldergroene kleur en zijn glad. Aan het uiteinde van de bladspil bevindt zich een korte, soms gereduceerde rank of een punt. De bladeren dragen bij aan het frisse, groene uiterlijk van de plant in het voorjaar.

Bloeiperiode

Lathyrus vernus is een van de vroegst bloeiende soorten binnen het geslacht *Lathyrus*. De bloeiperiode begint meestal in april en kan doorlopen tot mei. De plant brengt dan een overvloed aan kleurrijke bloemen voort, die een welkome verschijning zijn in de lentetuin.

Standplaats

Lathyrus vernus gedijt het beste op een standplaats in de halfschaduw tot volle zon. De plant prefereert een goed doorlatende, humusrijke en vochtige bodem. Hoewel de plant enige

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

droogte kan verdragen als hij eenmaal is gevestigd, is een constante vochtigheid tijdens de groei- en bloeiperiode ideaal. Een neutrale tot licht alkalische bodem wordt goed verdragen. De plant is goed winterhard.

Herkomst

Lathyrus vernus is inheems in een groot deel van Europa, van de laaglanden tot in de bergen. Het verspreidingsgebied strekt zich uit van Spanje en Groot-Brittannië tot in Rusland en de Kaukasus. De plant komt voor in lichte bossen, bosranden, struikgewas en op graslanden met een vochtige, voedselrijke bodem. In Nederland is de plant zeldzaam en staat op de Rode Lijst.

Soort Gewas

Lathyrus vernus is een meerjarige, kruidachtige plant. De plant overleeft de winter door middel van een ondergrondse wortelstok. In het voorjaar komen de stengels en bladeren tevoorschijn, gevolgd door de bloei. Na de bloei vormt de plant peulen met zaden, waarna de bovengrondse delen in de zomer kunnen afsterven, hoewel de plant vaak de hele zomer groen blijft.

Vermeerderingswijze

Lathyrus vernus kan op verschillende manieren worden vermeerderd:

- Zaad: De plant produceert zaden in peulen na de bloei. Deze zaden kunnen in de herfst of het vroege voorjaar worden gezaaid. Zaailingen kunnen enkele jaren nodig hebben om te bloeien.
- Scheuren: Oudere, gevestigde planten kunnen in het vroege voorjaar of de herfst voorzichtig worden gescheurd. Elk deel moet voldoende wortels en groeipunten hebben om succesvol aan te slaan.
- Stekken: Vermeerdering via stengelstekken is mogelijk, maar wordt minder vaak toegepast dan zaaien of scheuren. Stekken worden in het voorjaar of de vroege zomer genomen.

Klimaatzone (USDA-zones)

Lathyrus vernus is zeer winterhard en is geschikt voor USDA-zones 3 tot 8. De plant verdraagt strenge winters goed en bloeit betrouwbaar in het voorjaar. De zomerhitte wordt over het algemeen ook goed verdragen, mits de bodem voldoende vochtig blijft.

Insecten

De bloemen van *Lathyrus vernus* worden voornamelijk bestoven door bijen en hommels, die worden aangetrokken door de kleur en de nectar. De vlinderbloemige structuur van de bloemen is typisch voor bestuiving door deze insectengroepen. *Lathyrus vernus* is over het algemeen niet vatbaar voor ernstige insectenplagen, hoewel bladluizen soms kunnen voorkomen, vooral bij jonge scheuten.

Bronvermelding

- Flora Europaea. (z.j.). *Lathyrus vernus* (L.) Bernh.
<http://ww2.bgbm.org/FloraEuropaea/FloraEuropaeaSpecimenRecord.do?prospectId=E300000079>
 - Plants of the World Online. (z.j.). *Lathyrus vernus* (L.) Bernh. Royal Botanic Gardens, Kew.
<http://www.plantsoftheworldonline.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:495816-1>
 - Stace, C. A. (2019). *New Flora of the British Isles* (4th ed.). Cambridge University Press.
 - Tropicos.org. (z.j.). *Lathyrus vernus* (L.) Bernh. Missouri Botanical Garden.
<https://tropicos.org/name/13019421>
 - Van der Meijden, R. (2005). *Heukels' Flora van Nederland* (23e druk). Wolters-Noordhoff.
-

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	<i>Lathyrus</i> (Griekse naam voor peulvruchten), <i>vernum</i> (Latijn voor 'van de lente', verwijzend naar de bloeiperiode).
Taxonomie	Rijk: Plantae, Orde: Fabales, Familie: Fabaceae, Onderfamilie: Papilionoideae, Geslacht: <i>Lathyrus</i> , Soort: <i>Lathyrus vernus</i> .
Synoniemen	<i>Orobus vernus</i> L., <i>Pisum vernum</i> (L.) Bernh.
Variëteiten	<i>Lathyrus vernus</i> var. <i>flore-albo</i> (witte bloemen).
Cultivars	'Albus' (wit), 'Roseus' (roze), 'Spring Pink' (zachtroze), 'Lila Perle' (lila), 'Albiflorus' (wit), 'Carneus' (vleeskleurig).
Familie	Fabaceae (Peulvruchtenfamilie of Vlinderbloemenfamilie).
Hoogte	30 tot 60 centimeter.
Bloemkleur	Typisch purper tot violet, maar ook blauwachtig, roze of wit (afhankelijk van de cultivar).
Bladkleur	Heldergroen, geveerd met twee tot vier paar lancetvormige tot elliptische deelblaadjes.
Bloeiperiode	April tot mei.
Standplaats	Halfschaduw tot volle zon, goed doorlatende, humusrijke en vochtige bodem.
Herkomst	Groot deel van Europa.
Soort Gewas	Meerjarige kruidachtige plant.
Vermeerderingswijze	Zaad, scheuren, stekken.
Klimaatzone (USDA)	USDA-zones 3 tot 8.
Insecten	Bestuiving door bijen en hommels. Over het algemeen niet vatbaar voor ernstige plagen.